

სამონადირეო მეურნეობა

„ს.მ. ედემი“

მართვის გეგმა

2023 წელი

სამონადირეო მეურნეობის მართვის მიზნები, ამოცანები და განვითარების სტრატეგია

წარმოდგენილი პროექტის მიზანია მდგრადი ნადირობის პრინციპების დანერგვა.

გეგმა ითვალისწინებს სამეურნეო და რეკრიაციული გამოყენებისათვის განკუთვნილი მართვადი ეკოსისტემის ორგანიზაციასა და გაძღვლას.

სამონადირეო მეურნეობის განვითარების სტრატეგია გამიზნულია ტერიტორიის ბიო-ეკონომიკური პოტენციალის ეფექტური გამოყენებისათვის, რომლის ძირითად არსს წარმოადგენს სისტემური მიდგომის პრინციპი – სამონადირეო ბუნებათსარგებლობა განხორციელდეს ეკოსისტემის კომპონენტების თანაზომიერებისა და ურთიერთკავშირების შენარჩუნებითა და მდგრადი განვითარებით.

სამონადირეო მეურნეობის გაძღვლის ეკონომიკური პარამეტრები დაფუძნებულია სავარგულების გრძელვადიანი, სტაბილური ბიოლოგიური და სამეურნეო პროდუქტულობის უზრუნველყოფის პრინციპზე, რომლის ძირითადი მიზანია სტაბილური ყოველწლიური ფინანსური შემოსავლის მიღება (თუმცა გასათვალისწინებელია თუ რა პრობლემების წინაშეა ალაზნის ჭალების უნიკალური ეკოსისტემა, რომელიც ყველაზე კრიტიკულ ეკოსისტემადაა მიჩნეული ევროპაში და შეტანილია „ევროპის ჰაბიტატების დირექტივაში“. აღსანიშნავია, რომ ჭალის ტყეები საქართველოს მთლიანი ტყის ფონდის 2%-საც კი აღარ შეადგენს და დღეს არსებული მდგომარეობის მიხედვით კი ყოველწლიურად კლებადია. აქედან უმეტესი ნაწილი მდ. ალაზნის ჭალებზე მოდის).

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე გარეული ნადირ-ფრინველის სახეობრივი სიმდიდრისა და რიცხოვნობის მიხედვით განისაზღვრება შიდასამეურნეო სტრუქტურული ერთეულების პრიორიტეტი და აქედან გამომდინარე, მათი ფუნქციონირებისთვის საჭირო ბიოტექნიკური ღონისძიებების საჭირო მოცულობა და სახეობები.

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე გამოიყოფა სპეციალური სანადირო უბნები, რათა ერთ სახეობაზე ნადირობის პროცესმა მინიმალური უარყოფითი ზემოქმედება იქონიოს სხვა სახეობის ცხოველზე.

თვით ნადირობის პროცესს სამონადირეო მეურნეობაში აქვს დამატებითი ბიოტექნიკური, კერძოდ სელექციური ფუნქცია. ამ ღონისძიების მეშვეობით რეგულირდება ცხოველთა რიცხოვნობა, ასაკობრივი და სქესობრივი შეფარდება, ხდება ხელოვნური გადარჩევა ფიზიკური და მორფო-ფიზიოლოგიური ნიშან-თვისებების მიხედვით.

ჩვენი მიზანია სალიცენზიო ტერიტორია მაქსიმალურად გამოვიყენოთ გარეული ღორისა და შვლის აღწარმოებისათვის. ამისათვის პერიოდულად ტარდება მტაცებელთა რიცხოვნობის რეგულირება, ბიოტექნიკური ღონისძიებების მიზნობრივად წარმოება, საშენის ინტენსიურად გამოყენება.

ლიცენზიით განსაზღვრული ტერიტორიის ფიზიკურ-გეოგრაფიული დახასიათება

სამონადირეო მეურნეობისათვის გამოყოფილი ფართობი განთავსებულია ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში - მდინარე ალაზნის ხეობაში. იკავებს ლაგოდეხის ჭიაურის 438 ჰა-ს. კერძოდ, მოიცავს ყვარელი-ლაგოდეხის სატყეო უბნის №5კვ – 76ჰა; №6კვ. – 23ჰა; №7კვ. – 103ჰა; №8კვ. – 112ჰა; №9 – 124ჰა კვარტლებს. მდებარეობს მდ. ალაზნის მარცხენა სანაპიროზე და მოიცავს: ალაზნის ჭალებს, აკაციის ხელოვნურ ნარგავებს და ჭალიდან დაშორებულ ტყის ნაკვეთებს, რომელთაც სასოფლო-სამეურნეო მინდვრები ესაზღვრება.

გეოგრაფიული მდებარეობა – სამონადირეო მეურნეობის საზღვრების წვეროების X და Y კოორდინატები, აღებული UTM კოორდინატთა სისტემაში:

ჩრდილოეთი: X 580917
Y 4624337

სამხრეთი: X 581465
Y 4620762

დასავლეთი: X 579768
Y 4622446

აღმოსავლეთი: X 581812
Y 4622239

სამონადირეო მეურნეობისათვის გამოყოფილი ტერიტორია მიეკუთვნება პალეოარქტიკული ქვემხარის გოლარქტიკის ხმელთაშუა ზღვის ზონას. გიპსომეტრული ნიშნულები არ აჭარბებენ ზღვის დონიდან 300 მეტრს.

მეურნეობის ტერიტორია მოქცეულია შემდეგ გეოგრაფიულ ორიენტირებს შორის: დასავლეთით სოფ. კოლაგის მიწები, ჩრდილოეთით – სოფ. ლელიანის მიწები, აღმოსავლეთით – მდ. ინაბოტი და სამონადირეო მეურნეობა „ფაუნა“, სამხრეთით – სოფ. ბაკურციხის მიწები.

მანძილი სამონადირეო მეურნეობიდან თბილისამდე 135კმ-ია, უახლოეს დასახლებულ პუნქტამდე – 5კმ, ლაგოდეხამდე –25 კმ.

მცენარეული საფარის დახასიათება

აღნიშნულ ჭაღის ტყეებს დაკავებული აქვთ მდ. ალაზნის ტერასები. მთავარი შემქმნელი სახეობებია: ხვალო, ოფი, ჭაღის მუხა-*Quercus pedunculiflora* (შეტანილია საქართველოს „წითელ ნუსხაში“), რცხილა, ვერხვი, ბრტყელი ტირიფი, ჩვეულებრივი სორგო, პასტუხოვის სურო, ღვედკეცი, ეკალდიჭი, კატაბარდა, სვია, რუსული მაყვალი, აბნოზის აკაცია. ასევე განვითარებულია მეორადი წარმოშობის ტიპები: ჯაგრცხილიანი, რცხილნარ-მუხნარი, ბევრგან კი ძეძვნარი. ტყეთა არეში ხშირია ჭაობები ჭაობის მცენარეულობით. უნდა აღინიშნოს, რომ ალაზნის ჭაღებში შემორჩენილია მცირე რაოდენობით შვინდი, კუნელი, ზღმარტლი, თხილი და სხვა ბუჩქოვანი მცენარეები.

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორია წარმოადგენს ჭაღის შერეული ტყის ჰაბიტატს, სადაც ჭაღის მუხა (*Quercus pedunculiflora*) გაბატონებული ჯიშია, იგი შეტანილია საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ და ძირითადად გავრცელებულია მდინარე ალაზნის მიმდებარე ფართობებზე.

**სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე არსებული
ტყის მცენარეულობის ნუსხა**

ქართული სახელწოდება	ლათინური სახელწოდება
სვია	Humulus lupulus
რცხილა	Carpinus caucasica
ვერხვი	Populus tremula
ჭაღის მუხა	Quercus pedunculiflora
აბნოზის აკაცია	Acacia melanotylon
კატაბარდა	Clematis vitalba
ღვეფკეცი	Periploca graeca
ეკალღიჭი	Smilax excelsa
რუსული მაყვალღი	Rubus fruticosus
ტყემაღღი	Prunus divaricata
ჯაგრცხილა	Carpinus orientalis
ჩვეუღებრივი სორღო	Sorghum vulgare
პასტუხოვის სურო	Hedera pastuchowii
რტყეღღი ტირიღვი	Salix pentandra
ჭაღის ვერხვი, ხვაღღო	Populus hybrida
ოღვი	Populus nigra

საქართვეღღოს “წითელი ნუსხით” დაცული მცენარეღღები

№ რიღვიზე	მცენარეღღა დასახეღღება		მასხასიათებღღები		მოკღვე დახასიათებღღა	
	ქართული	ლათინური	რეღღიქცი	ენღღები	წიწკოღღანი	მარადღღვე
1	ჭაღღის მუხა	Quercus pedunculiflora		+		

სამონადირეო საღვარღუღების ტიღღების ექსპღღიკაცია

№	ჰაბიტატის ტიღღი	ფართობი (ჰა)	%
1.	მუხნარეღღი	160	36,5
2.	მუხნარ-ვერხვნარეღღი	70	16
3.	რცხიღღნარ-ვერხვნარეღღი	125	28,5

4.	აკაცია	43	9,8
5.	ბუჩქნარები	40	9,2
6.	სულ	438	100

საამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე ბინადრობენ ჭაღის ტყისათვის დამახასიათებელი ტიპური გარეული ცხოველები

ძუძუმწოვრები

1	ევროპული ზღარბი	<i>Erinaceus europaeus</i>
2	გარეული ღორი	<i>Sus scrofa</i>
3	ევროპული კურდღელი	<i>Lepus europaeus</i>
4	ტყის კატა	<i>Felis silvestris</i>
5	ჩია ღამურა	<i>Pipistellus pipistellus</i>
6	ჯუჯა ღამურა	<i>Pipistellus pygmaeus</i>
8	ტყის თაგვი	<i>Apodemus sylvaticus</i>
9	მინდვრის თაგვი	<i>Apodemus agrarius</i>
10	საზოგადოებრივი მემინდვრია	<i>Microtus socialis</i>
11	ბუჩქნარის მემინდვრია	<i>Microtus majori</i>
12	ჩვეულებრივი მემინდვრია	<i>Microtus arvalis</i>
13	წყლის მემინდვრია	<i>Arvicola terrestris</i>
15	ტურა	<i>Canis aureus</i>
16	მელა	<i>Vulpes vulpes</i>
17	შველი	<i>Capreolus capreolus</i>
18	ენოტი	<i>Proyion lotor</i>

ფრინველები

1	გარეული იხვი	<i>Anas platyrhynchos</i>
2	გვიძინი	<i>Columba oenas</i>
3	ალკუნი	<i>Alcedo atthis</i>

5	ჩვეულებრივი კაკაჩა	<i>Buteo buteo</i>
6	მიმინო	<i>Accipiter nisus</i>
7	ქორი	<i>Accipiter gentilis</i>
9	ძერა	<i>Milvus migrans</i>
10	კატკაჭი	<i>Pica pica</i>
11	მწყერი	<i>Coturnix coturnix</i>
12	ხოხობი	<i>Phasianus colchicus</i>
13	თეთრშუბლა ბატი	<i>Anser albifrons</i>
14	ტყის ქათამი	<i>Scalopax rusticola</i>
15	ქედანი	<i>Columba palumbus</i>
16	გუგული	<i>Cuculus canorus</i>
17	ზარნაშო	<i>Bubo bubo</i>
18	ტყის ბუ	<i>Strux aluco</i>
19	შავი კოდალა	<i>Driocopus martius</i>
20	მწვანე კოდალა	<i>Picus viridis</i>
21	დიდი ჭრელი კოდალა	<i>Dendrocopos major</i>
22	მცირე ჭრელი კოდალა	<i>Dendrocopus minor</i>
23	სირიული კოდალა	<i>Dendrocopus siriacus</i>
24	ჩიბუსა	<i>Gallinago gallinago</i>
25	კვირიონი	<i>Merops apiaster</i>
26	ოფოფი	<i>Upupa epops</i>
27	ყორანი	<i>Corvus corax</i>
28	ჩხიკვი	<i>Garrulus glandarius</i>
29	ჩხართვი	<i>Turbus viscivorus</i>
30	შაშვი	<i>Turbus merula</i>
31	ლაჟო	<i>Lanius collurio</i>
32	ბელურა	<i>Passer montanus</i>
33	ტოროლა	<i>Galerida cristata</i>
34	დიდი წივწივა	<i>Parus major</i>
35	რუსი ბატი	<i>Anser anser</i>

რეპტილიები

1	გველხოკერა	<i>Pseudopus apodus</i>
2	ჩვეულებრივი ანკარა	<i>Nartix natrix</i>
3	წყლის ანკარა	<i>Nartix feselola</i>
4	ჭაობის კუ	<i>Emus orbicularis</i>
5	კასპიური კუ	<i>Mauremys caspica</i>

6	გველბრუცა	<i>Typhlops vermicularis</i>
7	მარდი ხვლიკი	<i>Lacerta agilis</i>
8	საშუალო ხვლიკი	<i>Lacerta media</i>
9	ზოლებიანი ხვლიკი	<i>Lacerta praticola</i>
10	წენგოსფერი მცურავი	<i>Coluber najadum</i>
11	ყვითელმუცელა მცურავი	<i>Coluber jugalaris</i>

ამფიბიები

1	გომბეშო	<i>Bufo bufo</i>
2	ტბის ბაყაყი	<i>Rana ridibunda</i>
3	ჩვეულებრივი ვასაკა	<i>Hyla arborea</i>

თევზები

1	ხრამული	<i>Varicorhinus capoeta</i>
2	მტკვრის ნაფოტა	<i>Rutilus rutilus caspicus</i>
3	კავკასიური ქაშაპი	<i>Leuciscus cephalus</i>
4	მტკვრის წვერა	<i>Barbus lacerta cyri</i>
5	მტკვრის ციმორი	<i>Gobio persa</i>
6	კასპიის ვიმბა	<i>Vimba vimba</i>
7	ჭანარი	<i>Barbus capito</i>
8	მურწა	<i>Barbus mursa</i>
9	შამაია	<i>Cholcalburnus chalcoides</i>
10	მტკვრის თაღლითა	<i>Alburnus filippi</i>
11	ამიერკავკასიური კაპარჭინა	<i>Abramis brama orientalis</i>
13	კავკასიური ღორჯო	<i>Gobius cephalarges</i>
14	აღმოსავლური ფრიტა	<i>Alburnus bipunctatus</i>
15	კარჩხანა	<i>Carasius carasius</i>
16	კობრი	<i>Cyprius carpio</i>

სანადირო ცხოველების საბინადრო პირობების შეფასება

სავარგულების ფართობების იდენტიფიკაცია სანადირო ცხოველების თითოეული სახეობისათვის შესაფერის საბინადრო ტერიტორიად

№	სახეობის ქართული და ლათინური სახელწოდება	შესაფერისი საბინადრო სავარგულების ფართობების შემადგენ.	სულ ფართობი (ჰა)	სახეობის სტატუსი
1.	ხოხობი – Phasianus colchicus	აკაციებში, ბუჩქნარები	100	ნად. ობ.
2.	კურდღელი – Lepus europaeus	ბუჩქნარები, ველობები	120	ნად. ობ.
3.	ენოტი – Procyon lotor	მთელ ტერიტორიაზე	438	ნად. ობ.
4.	შველი – Capreolus capreolus	მუხნარ-ვერხვნარებში	70	ნად. ობ.
5.	ტურა – Canis aureus	მთელ ტერიტორიაზე	438	ნად. ობ.
6.	მელა – Vulpes vulpes	მთელ ტერიტორიაზე	438	ნად. ობ.
7.	ტყის კატა – Felis silvestris	რცხილნარ-ვერხვნარებში	125	ნად. ობ.
8.	გარ. ღორი – Sus scrofa	მუხნარებში	160	ნად. ობ.

სავარგულების იდენტიფიკაცია ჰაბიტატების მიხედვით ვერ მოხერხდება, რადგან სალიცენზიო ტერიტორია ხასიათდება ერთგვაროვანი ჰაბიტატით.

სანადირო ცხოველების რესურსის შეფასება

სანადირო ცხოველების გავრცელება, განსახლება და განთავსება საბინადროდ შესაფერის სავარგულებში

სამონადირო მუხრნეობის ტერიტორიაზე გარეული ნადირ-ფრინველის სახეობრივი სიმდიდრე განპირობებულია მისი ადგილმდებარეობით და ფართობით, რომელიც ხასიათდება ერთგვაროვანი ჰაბიტატით. აქ ძირითადად წარმოდგენილია ჭალის ტყისათვის დამახასიათებელი ფაუნა.

გარეული ღორი – ბინადრობს ძირითადად მუხნარებში.

შველი – ძირითადადში წიფლნარი ტყეების ბინადარია, ზაფხულობით იწევს ტყის ზედა ზოლში, ხოლო ზამთრობით ეშვება ჭალის მუხნარ-ვერხვნარებამდე.

კურდღელი – ბინადრობს ჭალისპირა სავარგულებში.

მელა – ითვისებს სავარგულების მთელ ფართობს, ძირითადად ტყე-ველიანის მობინადრეა.

ტურა – ისევე, როგორც მელა, ითვისებს სავარგულების მთელ ფართობს, ძირითადად ტყე-ველიანის მობინადრეა.

ტყის კატა – ბინადრობს ჭალისპირა ვერხვნარებში და პანტიანებში.

ენოტი – ინტროდუქციურებული (ინვაზიური) სახეობაა, ითვისებს ჭალისპირა ტყეებსა და პანტიანებს.

ხოხობი – ბინადრობს ტყეში, ქვეტყესა და ეკლიან ხვიარა მცენარეულობით დაფარულ ფართობებში.

ქედანი – გვხვდება წყვილებად, შემოდგომით გუნდებად გვხვდება მინდვრებში.

ტყის ქათამი – საშემოდგომო-საგაზაფხულო გადაფრენის პერიოდში მოკლე დროით რჩება ჭალისპირა ვერხვნარებში.

გარეული იხვი – საგაზაფხულო გადაფრენის პერიოდში ეპიზოდურად აღინიშნება ჭალებში.

რადგან ქედანი, ტყის ქათამი და გარეული იხვი გადამფრენი ფრინველებია, მათზე ნადირობა წარმოებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ დადგენილი კვოტებით, რომელიც ყოველწლიურად ქვეყნდება.

სანადირო ცხოველების დასახლების სიმჭიდროვე და მათი პოტენციური ოპტიმალური რიცხოვნობა (2022 წლის მინაცემებით)

ცხოველის სახეობა	პოტენციური ოპტიმალური რიცხოვნობა	არსებული რიცხოვნობა	არსებული დასახლების სიმჭიდროვე 100 ჰა-ზე
ენოტი	0	20	5
ტურა	1	5	1,25
მელა	1	0	0
კურდღელი	25	14	11,7
ხოხობი	100	30	3
გარ. ღორი	50	60	37,5
გარ. კატა	1	4	3,2
შველი	10	0	0

სანადირო ცხოველების აღწარმოება და სამეურნეო გამოყენება

სანადირო ცხოველების ოპტიმალური რიცხოვნობის სტაბილურ დონეზე შესანარჩუნებლად და მათ დასამაგრებლად, სამონადირეო მეურნეობაში ხდება სავარგულების მომზადება, ბიოტექნიკური კეთილმოწყობა.

მოუმზადებელ სავარგულებში გარეული ცხოველები არ დამკვიდრდებიან და განსახლდებიან სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიის გარეთ.

თითოეული სახეობის ცხოველისათვის, მისი დღეღამური, სეზონური და წლიური ბიოლოგიური რითმის შესაბამისად უნდა შეიქმნას მაღალი ხარისხის საბინადრო პირობები, რათა ისინი დამკვიდრდენ და დამაგრდენ მეურნეობის სავარგულებში და სტაბილურად მიღებულ იქნას ყოველწლიური ბიოლოგიური და სამეურნეო პროდუქცია.

მიგვაჩნია, რომ ბიოტექნიკური ღონისძიებები უნდა ჩატარდეს მთელ ტერიტორიაზე ფრაგმენტულად, ხოლო მოსავლის უდიდესი ნაწილი ადგილზე იქნას დატოვებული, ხოლო დანარჩენი მოთავსდეს საკვებურებში, რითაც ცხოველები ისარგებლებენ. ყოველწლიურად დაითესება სიმინდი, სორგო, კარტოფილი, მიწავაშლა, ცოცხი, ბარდა.

გარდა საკვებურებისა, ტერიტორიაზე მოწყობილია შვლისათვის 2 სამარილე, სადაც გამოიყენება ქვა-მარილის ნატეხები ან მისი ფხვიერი ნაზავი, კერძოდ:

94% – ქვა მარილი	0,4% – სპილენძის სულფატი
4% – მაგნეზია სულფატი	0,4% – თუთიის სულფატი
0,5% – მაგნეზია ოქსიდი	0,2% – რკინის სულფატი
0,4% – მანგანო სულფატი	0,01% – კობალტის სულფატი

ბიოტექნიკური ღონისძიებები მათი შენარჩუნების, გამრავლების, განსახლების და საბინადრო პირობების ხარისხის გაუმჯობესებისათვის

სამონადირეო მეურნეობაში სანადირო ცხოველების დაცვის, შენარჩუნების, აღწარმოებისა და სამეურნეო გამოყენებისათვის, მეურნეობის მიერ მოხდება მტაცებელ ცხოველთა რიცხოვნობის რეგულირება, რათა მოხდეს ჩლიქოსნების და ფრინველთა რიცხოვნობის ზრდა, აგრეთვე დაგეგმილია დამატებითი ხელშემწყობი ღონისძიებების ჩატარება, კერძოდ საბინადრო პირობების გაუმჯობესება გარეული ღორის, შვლის, კურდღლის რიცხოვნობის გაზრდისთვის. ბიოტექნიკური ღონისძიებების

კომპლექსი განისაზღვრება ცხოველთა სახეობრივი სიმდიდრისა და რიცხოვნობიდან გამომდინარე, რისთვისაც საჭიროა თანმიმდევრულად შესრულდეს ქვემოთ ჩამოთვლილი ქმედებანი:

პირველი რიგის ამოცანები:

1. სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე მობინადრე აბორიგენი სახეობის ნადირ-ფრინველის სახეობრივი სიმდიდრისა და რიცხოვნობის დადგენა;
2. საბინადრო პირობების გაუმჯობესება და ხელშეწყობა;
3. ნადირ-ფრინველის ხელოვნური მოშენება;
4. სახეობრივი სიმდიდრის გაზრდა.
5. გარეული ცხოველების დაცვის, გადარჩენის და აღწარმოების ღონისძიებები;

მეორე რიგის ამოცანები:

6. სანადრო ცხოველების რიცხოვნობის ოპტიმალური დონის მიღწევა და შენარჩუნება.
7. მოპოვების ნორმების დადგენა, ბიოლოგიური და სამეურნეო პროდუქტულობის განსაზღვრა;
8. ნადირობის პროცესის ორგანიზაცია.

სამონადირეო მეურნეობის პრაქტიკაში ყველაზე მეტად ამართლებს ხელოვნური საბინადრო სტაციების – რემიზების მოწყობა, ისინი იქმნება ველური კულტურების გამოყენებით, ღია სავარგულებში ან ტყის ველობებში და ასრულებს ერთდროულად თავშესაფრის და საკვებური მინდვრების ფუნქციას.

რემიზებისა ან ბუნებრივ საადაპტაციო სტაციების ირგვლივ ეწყობა საკვებური მინდვრები, საკვებური მოედნები და წერტილები, სამარილეები, სარწყულებლები და საშენები.

სამონადირეო მეურნეობის ეკონომიკური პოტენციალი, შესაძლებელი მოპოვების კვოტები.

სამონადირეო მეურნეობის ფუნქციონირების წინაპირობა ეკონომიკური თვალსაზრისით არის სავარგულების სტაბილური, ყოველწლიური ბიოლოგიური და სამეურნეო პროდუქტიულობა, მისი ეკოლოგიური და ბიო-ეკონომიკური ექსპერტიზის მონაცემთა საფუძველზე დგინდება მეურნეობის ეკონომიკური პოტენციალი და დინამიკის პროგნოზირება. ეკონომიკური ეფექტის მისაღწევად საჭიროა განისაზღვროს ოპტიმალური ფართობი, გარეულ ცხოველთა

რაოდენობა, დრო და აქედან გამომდინარე დადგინდეს ინვესტიციების მოცულობა.

ყოველწლიურად, ნადირობის სეზონის დაწყების წინ დადგინდება სანადირო ცხოველების მოპოვების რიცხვი. ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი შედგენილია 2022 წლის მონაცემებით.

ცხოველის სახეობა	არსებული რიცხოვნობა	წლიური მოპოვების ნორმა%	წლიური მოპოვების ოდენობა
ენოტი	20	100	განუსაზ. ოდენ.
ტურა	5	80	4
მელა	0	50	0
კურღლეული	14	60	8
ხოხობი	30	50	15
გარ. ღორი	60	40	20
ტყის. კატა	4	50	2
შველი	0	5-10	0

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიის ზონირება

ზოგადად, სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე ეკოლოგიური უსაფრთხოებისა და წონასწორობის შენარჩუნების მიზნით სავარგულების საერთო ფართობის 25%-მდე უნდა განეკუთვნოს მიზნობრივ ტერიტორიულ ერთეულებს. სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიის ძირითადი ნაწილი – 75%, გარდა შიდასამეურნეო ტერიტორიული მიზნობრივი ერთეულებისა, განკუთვნილია ნადირობის პროცესის ჩასატარებლად.

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორია, შიდასამეურნეო დანიშნულების მიხედვით დაყოფილია შემდეგ ერთეულებად:

ადკვეთილი – სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიის ის ნაწილი, რომელიც გამოიყოფა გარეული ნადირ-ფრინველის ოპტიმალური რიცხოვნობის აღდგენის და მათი გამრავლებისათვის ხელსაყრელი პირობების შესაქმნელად. აქ მთელი წლის განმავლობაში აკრძალულია ნადირობა და სანადირო ძაღლების შეყვანა.

ადწარმოების უბანი – სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიის ის ნაწილი, რომელიც გამოიყოფა გარეული ნადირ-ფრინველის ბუდობის, გამრავლების და ნამატის მიღებისა და გამოზრდისათვის ხელსაყრელ

უბნებში. აქაც მთელი წლის განმავლობაში აკრძალულია ძაღლების შეყვანა.

ნადირ-ფრინველის საშენი – სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიის ის ნაწილი, სადაც ვოლიერულ ან ნახევრად ვოლიერულ პირობებში ინახება გარეული ნადირ-ფრინველის სადედე სულადობა მთელი წლის განმავლობაში. აქვე ხდება ნამატის მიღება და გამოზრდა.

სანადირო უბანი – სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიის ის ნაწილი, სადაც უშუალოდ ხდება იმ ნადირ-ფრინველის მოპოვება, რომელზედაც ნადირობა ნებადართულია ლიცენზიით.

ადკვეთილი მოიცავს მე-8 კვარტლის 57 ჰა-ს.

ადწარმოების უბანი მოიცავს მე-8 კვარტლის 31 ჰა-ს.

სანადირო უბანი მოიცავს დანარჩენ ტერიტორიას – 350 ჰა-ს.

გარეული ღორის საშენი მდებარეობს მე-8 კვარტლის მე-9 ლიტერში. კოორდინატები: X–581042; Y–4622384. მისი ფართობი 2 ჰექტარს შეადგენს. (აღნიშნული დაფიქსირებულია შესაბამის რუკაზე).

შპს „ფაუნა“ პერიოდულად გადმოგვცემს გარეული ღორისა და ხოხბის განსაზღვრულ ოდენობას, რომელიც მის საშენებში ნამატის სახით წარმოიქმნება. (შპს „ფაუნა“ შპს „ზიმო“-სთან ერთად შპს „ს.მ. ედემი“-ს დამფუძნებელი და 50%-იანი წილის მფლობელია).

ნადირობა სამონადირეო მეურნეობის სავარგულებში განხორციელდება კანონით დადგენილი წესით, საქმიანობის გაძღოლაზე და ცხოველთა მოპოვებაზე მიღებული სამონადირეო მეურნეობის სპეციალური ლიცენზიის პირობების განუხრელი დაცვით.

სამონადირეო მეურნეობაში ხორციელდება საზღვრების დემარკაცია გარეთა პერიმეტრზე. ამისათვის გამოიყენება გამაფრთხილებელი, ამკრძალავი შინაარსის მქონე წარწერიანი ფირნიშები, რომლებიც დაიდგმება თვალსაჩინო ადგილებში.

ასეთი ხასიათის ფირნიშებით შესაძლებელი ხდება საკონფლიქტო სიტუაციების შემცირება და განმუხტვა.

სანადირო ცხოველთა აღრიცხვა და მონიტორინგი

მონიტორინგის მიზანია ვფლობდეთ ინფორმაციას, თუ როგორია დინამიკაში სახეობათა რიცხოვნობა, რათა კლების ტენდენციის გამოვლენისთანავე, სასწრაფოდ იქნას მიღებული შესაბამისი ზომები.

მონიტორინგის ობიექტებია: შველი, კურდღელი, გარეული კატა, ენოტი, ტურა, მელა, გარეული ღორი, ხოხობი.

მონიტორინგის პროგრამა

სამონიტორინგო დაკვირვების ჩატარება და ზოგადად მონიტორინგის წარმოება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ღონისძიებაა სამონადირო მეურნეობის გაძღოლის საქმეში. ამდენად აუცილებელია შეიქმნას მონიტორინგის პროგრამა, რომლის მიხედვითაც დაიგეგმება შემდგომში მონიტორინგის საქმიანობათა გეგმა, წლების მიხედვით.

მონიტორინგის ძირითადი მიზანი სანადირო და საქართველოს “წითელ ნუსხაში” შეტანილ ცხოველებზე დაკვირვების წარმოებაა (აღნიშნულ ტერიტორიაზე „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი ცხოველები არ ფიქსირდება), მათი მდგომარეობის დაფიქსირების, საფრთხეების და გამრავლების ხელშემშლელი ფაქტორების გამოვლენის და სათანადო რეკომენდაციების შემუშავების მიზნით. შემდგომში კი უნდა მოხდეს ამ რეკომენდაციების საფუძველზე შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება.

მონიტორინგის ობიექტები, როგორც აღინიშნა სანადირო ცხოველებია, რომლებიც ბინადრობენ სამონადირო მეურნეობის ტერიტორიაზე. მონიტორინგული დაკვირვებები უნდა წარმოებდეს აგრეთვე ამ სახეობების საბინადრო გარემოს მდგომარეობაზე, ბიოტექნიკური ღონისძიებების ჩატარების ეფექტურობაზე, დაავადებების გავრცელებაზე და სხვა ფაქტორებზე, რომლებიც მნიშვნელოვანია ცხოველთა გამრავლებისა და აღწარმოებისათვის, ასევე მათთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნისათვის.

სამონადირო მეურნეობის გაძღოლის პრაქტიკაში აუცილებელ ღონისძიებას წარმოადგენს სავარგულის მდგომარეობის მუდმივი და პერიოდული კონტროლი. უწყვეტი მონიტორინგი ხორციელდება სეზონური ფენოლოგიური დაკვირვების და აღწერის ხერხით. მონიტორინგი უნდა განხორციელდეს მკვეთრად დაზუსტებულ პერიოდში ერთი და იგივე მარშრუტის შემოვლით, რათა ნადირობამცოდნის ან მცველის მიერ არა მარტო დათვალიერებული, არამედ გამოვლენილიც იყოს რაიმე მნიშვნელოვანი მოვლენა ან

ფაქტები. იქნება ეს მტაცებლის მიერ რომელიმე ცხოველის დაზიანების, ბუდის ან სოროს ნგრევის, ექსტრემალური სიტუაციების ან უკანონო ქმედების ფაქტები. მონიტორინგის მნიშვნელოვანი მომენტია ფიტოპათოლოგიური გამოკვლევების ჩატარების ეფექტურობის დადგენა და ხანძარსაშიში კერების დროული გამოვლენა.

მონიტორინგის წარმატებით განხორციელების ერთ-ერთი პირობაა ეგერის დღიურების წარმოება, რაც ასევე ხორციელდება საქმიანობისას. ამ დოკუმენტებში აისახება ყოველ სამონიტორინგო დაკვირვების დრო, ადგილი, სამონიტორინგო პარამეტრი, მდგომარეობა, შედეგი, საჭიროების შემთხვევაში რეკომენდაცია და სხვა მონაცემები.

ქვემოთ მოცემული მონიტორინგის გეგმის მიხედვით ხორციელდება ყოველწლიური მონიტორინგი. თუმცა მას დაემატება ის სამონიტორინგო საკითხები, რომლებიც სამონადირეო მეურნეობის წარმოების შემდგომ ეტაპზე იქნება განსახორციელებელი, ან საკითხის დამატების საჭიროება გამოვლინდება საქმიანობისას, როგორცაა მაგალითად გარეული ცხოველების სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე რეინტროდუქცია ან რესტოკინგი. ამ შემთხვევაში მონიტორინგის გეგმაში შეტანილ იქნება სათანადო დამატებები, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

№	სამონიტორინგე საკითხი	მონიტორინგის პერიოდულობა	შემსრულებელი	რეკომენდაცია/ ქმედება
1	სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე გავრცელებულ სანადირო ცხოველთა რიცხოვნობაზე დაკვირვება	წელიწადში 2-ჯერ გაზაფხულზე და შემოდგომით (აღრიცხვა მთელი წლის განმავლობაში)	ნადირობამცოდნე, მცველი	აღრიცხვების ჩატარება და შედეგების ანალიზი
2	სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე გავრცელებულ სანადირო ცხოველთა მდგომარეობაზე დაკვირვება, მათი გამრავლება-განვითარებისათვის ხელშემშლელი ფაქტორების არსებობის დადგენის კუთხით	მთელი წლის განმავლობაში	ნადირობამცოდნე, მცველი	საფრთხეების იდენტიფიკაცია და ასეთის არსებობის შემთხვევაში რეკომენდაციის მომზადება ქმედებების განხორციელებისათვის

3	სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე გაგრძელებულ სანადირო ცხოველთა აღწარმოების მიმდინარეობაზე დაკვირვება	წელიწადში 2-ჯერ გაზაფხულზე და შემოდგომით	ნადირობამცოდნე, მცველი	ეფექტურობის დადგენა და ხელშემშლელი ფაქტორების გამოვლენა
4	მცენარეთა მავნე დაავადებების არსებობაზე დაკვირვება	პერიოდულად (2-ჯერ წელ-ში) გაზაფხულზე და შემოდგომით	მეტყვე სპეც. მცველი	
5	სავარგულის ბიოტექნიკური კეთილმოწყობის მიმდინარეობაზე დაკვირვება	ყოველწლიურად მთელი წლის განმავლობაში	აგროსპეციალისტი მცველი	
6	ხანძარსაწინააღმდეგო ჭმედებების ეფექტურობაზე დაკვირვება	სეზონურად შემოდგომით	მცველი მეტყვე სპეც.	ხანძარსაშიში კერების დროულად გამოვლენა და გაწმენდა
7	სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე გაგრძელებულ სანადირო ცხოველთა დაავადებების არსებობაზე და მის აღმოფხვრისათვის განხორციელებულ ჭმედებების ეფექტურობაზე დაკვირვება	წელიწადში 2-ჯერ გაზაფხულზე და შემოდგომით	ნადირობამცოდნე, ვეტერინარი, მცველი	
9	ცხოველთა ინვაზიური სახეობების რიცხოვნობაზე და ახალი სახეობების გამოჩენაზე დაკვირვება	წელიწადში 2-ჯერ გაზაფხულზე და შემოდგომით	ნადირობამცოდნე, მცველი	ინვაზიური სახეობების ელიმინაციის ჭმედებების განხორციელებისათვის რეკომენდაციები და ჭმედებები
10	ნარჩენების მართვის ეფექტურობაზე დაკვირვება	მთელი წლის განმავლობაში	მცველი, ნადირობამცოდნე	

სანადირო ცხოველების აღრიცხვის, დასახლების სიმჭიდროვისა და საერთო რიცხოვნობის დასადგენად გამოყენებულ იქნა აღრიცხვის შერჩევითი მეთოდები, კერძოდ სტრატეფიკაციის მეთოდი. ამისათვის სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორია ფართობის სიმცირის გამო არ საჭიროებს სტრატეზად დაყოფას – ის წარმოდგენილია ერთ მთლიან სტრატად.

ზემოაღნიშნული გეგმა იმოქმედებს 10 წლის განმავლობაში. კორექტირების შემთხვევაში, მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, მინიტორინგის გეგმაში განხორციელდება შესაბამისი ცვლილება.

ცხოველთა დაცვისა და აღწარმოების ღონისძიებები

სამონადირეო მეურნეობაში არ იგეგმება ცხოველთა რეინტროდუქციის და რესტოკინგის ღონისძიებები.

სამონადირეო მეურნეობაში არსებული ყველა სახეობა დაცულია ბრაკონიერებისგან, მათი ოპტიმალური რიცხოვნობის შესანარჩუნებლად ტარდება ზემოთ აღნიშნული ბიოტექნიკური ღონისძიებები (იხ.გვ.11).

ცხოველთა დაავადებების პროფილაქტიკის შესახებ ინფორმაცია იხილეთ მონიტორინგის პროგრამაში.

გარეული ღორის საშენი მდებარეობს მე-8 კვარტალის მე-9 ლიტერში. კოორდინატები: X-581042; Y-4622384. მისი ფართობი 2 ჰექტარს შეადგენს. (აღნიშნული დაფიქსირებულია შესაბამის რუკაზე).

ფორსმაჟორული სიტუაციის შემთხვევაში ეცნობება შესაბამის სამსახურს.

სალიცენზიო ტერიტორიაზე „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი ცხოველები არ ფიქსირდება

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე პერიოდულად ხდება ინვაზიური სახეობის – ენოტის ელიმინაციის ღონისძიების გატარება. ინვაზიური სახეობა არ ექვემდებარება კვოტირებას და ნადირობის ვადებს.

მოქმედი ბუნებრივი და ანთროპოგენური ნეგატიური ფაქტორების და პოტენციური საფრთხეების იდენტიფიკაციის, მათი აღმოფხვრა/შერბილების ღონისძიებები

დაგეგმილია ლიცენზირებულ ტერიტორიაზე ტყის მასივების შემოვლა და სისტემატიური კონტროლი. პერიოდულად (წელიწადში ორჯერ – გაზაფხულზე და შემოდგომით) მოხდება ტყის მასივების სანიტარულ-ეკოლოგიური მდგომარეობის მონიტორინგი და დაავადებათა კერების აღმოჩენის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ

ეცნობება გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს შესაბამის სამსახურებს.

ლიცენზირებულ ტერიტორიაზე განთავსებული წყლის შეგუბება წყალდიდობის დროს იცავს სავარგულებს დატბორვისგან, თუმცა ძლიერმა სტიქიამ, რომელიც 2019 წლის გაზაფხულზე დაფიქსირდა, უმნიშვნელო ზარალი მაინც მოგვაყენა, რაც აისახა ცხოველთა სამყაროს ობიექტების რიცხოვნობის მცირედ კლებაზე.

ზემოაღნიშნულის გარდა, სისტემატიურად ტარდება საუბრები მოსახლეობასთან, რათა არ მოხდეს მათი მხრიდან მოქმედი კანონმდებლობის დარღვევა.

ბიომრავალფეროვნების, მათ შორის, ენდემური და რელიქტური სახეობის მაღალი კონსერვაციული ღირებულების ტყის დაცვის ღონისძიებები

ლიცენზიით განსაზღვრულ ტერიტორიაზე რელიქტური სახეობის მაღალი კონსერვაციული ღირებულების ტყის მცენარეებიდან გავრცელებულია ჭაღის მუხა-*Quercus pedunculiflora* (შეტანილია საქართველოს „წითელ ნუსხაში“) იგი გავრცელებულია დაახლოებით 160 ჰექტარზე. ჭაღის მუხა წარმოადგენს ენდემს და შეადგენს მთლიანი ტერიტორიის 36,5%-ს. სამონადირეო მეურნეობის თანამშრომლების მიერ მუდმივად ტარდება ფართობების შემოვლა, დათვალიერება. რაიმე უკანონო ქმედების აღმოჩენის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ იწერება საველე ოქმები და ეცნობება შესაბამის სამსახურებს.

ტყის დაცვა ხანძრის საშიშროებისაგან

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორია მთლიანად განეკუთვნება ჭაღის ტყეს და ხშირია მისი დატბორვა, ამდენად ხანძრის საშიშროება მაქსიმალურად შემცირებულია. ხანძარსაშიშროების კლასების მიხედვით ის მიეკუთვნება მე-4 კლასს.

მიუხედავად ზემოთ აღნიშნულისა, მეურნეობის თანამშრომლების მიერ ხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

1. ადგილობრივ მოსახლეობასთან ტყის ხანძრისაგან დაცვაზე საუბრების ჩატარება;
2. საცხენისნო და საფეხმავლო ბილიკების გაწმენდა;
3. სათვალთვალ კომპის აგება;

4. ხანძარსაწინააღმდეგო ინვენტარის შექმნა-განახლება.

ტყის სანიტარული მდგომარეობის გაუმჯობესების ღონისძიებები

1. გაზაფხული-შემოდგომის პერიოდში მავნებელთა საზამთრო ბუდეებისა და კვერცხების განადგურება;
 2. დაავადებული მცენარის ღეროზე საჭირო სარტყლებისა და წებოს რგოლების გაკეთება;
 3. საჭიროების შემთხვევაში, მავნე მწერებისა და მავნე მღრღნელების წინააღმდეგ, ბრძოლის ბაქტერიალური მეთოდების გამოყენება (შტამის სახეობას განსაზღვრავს შესაბამისი სამსახური).
- (ზემოაღნიშნულ ღონისძიებებს მთელ ტერიტორიაზე ატარებს სამონადირეო მეურნეობის პერსონალი – მცველები და მეტყევეები ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან შეთანხმებით).

ლიცენზიით განსაზღვრული ტერიტორიის დაცვის მექანიზმები

(მცველთა რაოდენობა, ტრენინგი, შესაბამისი ნაგებობები)

სამონადირეო მეურნეობას იცავს 3 მცველი, რომლებიც შესაბამისი გრაფიკის მეშვეობით 24 საათის განმავლობაში ახორციელებენ მეურნეობის ტერიტორიის დაცვას. მცველებს ყოველწლიურად უტარდებათ ტრენინგი.

სამონადირეო მეურნეობას ყავს 2 ერთეული ცხენი, რომლითაც ხდება ტერიტორიაზე მცველების გადაადგილება. აქვთ ტრაქტორიც.

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე დადგმულია კოტეჯი, რომელიც მდებარეობს მე-8 კვარტლის პირველ ლიტერში (კოორდინატები: X-580887; Y-4623206).

სათვალთვალო კოშკი აგებულია მე-9 კვარტალის მე-5 ლიტერში (კოორდინატები: X-581647; Y-4623017). მოწყობილია საცხენოსნო, საფეხმავლო ბილიკები, რომელიც ხელს უწყობს მცველების ოპერატიულად გადაადგილებას და სწრაფ რეაგირებას ნებისმიერი ტიპის დანაშაულზე.

ტურიზმის განვითარება

ჩვენს მიერ წარმოებული სარეკლამო კამპანია, ხელს შეუწყობს სამონადირეო ტურიზმის განვითარებას, რაც გაზრდის მეურნეობის შემოსავალს.

მომავალისათვის დაგეგმილია უფრო ფართომასშტაბიანი სარეკლამო ღონისძიებები, ფორმდება სათანადო ხელშეკრულებები სხვადასხვა ტურისტულ კომპანიებთან.

ინფრასტრუქტურის განვითარება

სამონადირეო მეურნეობას შესასვლელი აქვს სოფელ ჭაბუკიანის მხრიდან. ტერიტორიაზე განთავსებულია კოტეჯი მცველებისთვის, რომელიც მდებარეობს მე-8 კვარტლის პირველ ლიტერში (მისი მდებარეობა დაფიქსირებულია შესაბამის რუკაზე). იგი გამოყენება მონადირეთა დასვენებისთვისაც.

ტერიტორიაზე არის გასული საუკუნის 80-იან წლებში გაკეთებული ჭაბურღილი, რომელიც სასმელად უვარგისია (მოსდევს მძაფრი გოგირდის სუნი და გემო), ამიტომ **სასმელი წყლის** შემოტანა ხორციელდება თანამშრომლების მიერ ავტონომიურად, აქედან გამომდინარე წყლის არინების სისტემის გამოყენების საჭიროება არ არსებობს.

ვინაიდან მეურნეობის ტერიტორიაზე დენი არ არის, საჭიროების შემთხვევაში აღნიშნული კოტეჯის უზრუნველყოფა ელექტროენერჯით განხორციელდება არასტაციონარი დენის გენერატორით (Honda-2.2კვტ.).

ტყეში გაყვანილი ბილიკები ყოველთვის მოწესრიგებულია. არის სამანქანო გზაც. ტერიტორია შემოღობილია რკინის ბადით, რაც განაპირობებს მის დაცულობას.

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხები

ნარჩენების მართვის მიზნით უზრუნველყოფილია სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე დაგროვილი საყოფაცხოვრებო და სხვა სახის ნარჩენების გაუვნებელყოფა და ტერიტორიიდან გატანა, სანიტარულ-ჰიგიენური და ეპიდემიოლოგიური ნორმებისა და წესების დაცვით. არ ხდება ნარჩენების სამონადირეო მეურნეობის

ტერიტორიაზე დაყრა-განთვასება და ჩაყრა წყლის ობიექტებში.

სამონადირეო მეურნეობის ტერიტორიაზე დადგმულია სანაგვე ურნები. დაგროვილი ნარჩენები გაიტანება კონტეინერებით ტერიტორიის გარეთ არსებულ ნაგავსაყრელებზე, შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციის მიერ.

ჰიდროლოგიური ქსელი

ტერიტორიის ფარგლებში მიედინება მდინარეები: ინაბოტი და ზანგაურის ხევი, რომლებიც მდ. ალაზანს უერთდებიან.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, ზანგაურის ხევის მიმდებარედ, მე-7 კვარტლის მე-2 ლიტერში არსებობს წყლის შეგუბება, რომელიც ხასიათდება არასტაბილური მოცულობით, მისი მოცულობა წყალდიდობის დროს აჭარბებს 10.000 კუბ.მ-ს, ხოლო გვაღვიანი ზაფხულის შემთხვევაში, საერთოდ შრება. 2017 წლის 10 ივლისს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის კახეთის რეგიონალური სამმართველოს მიერ შედგენილი აქტის მიხედვით „გამსვლელი წყლის სიღრმე მერყეობს 1მ-დან 1,5მ-მდე. წყლის ობიექტში წყალი შეედინება სოფლების სარწყვი წყლიდან და გაედინება მდ. ჩახრიალაში. აღნიშნული წყლის ობიექტი წარმოქმნილია ბუნებრივად. არ არის ხელოვნურად დათევზიანებული და მასში არსებული სხვადასხვა ჯიშის თევზი შემოყოლილია მკვებავი მდინარიდან.

სალიცენზიო პირობებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულება

	ვალდებულება/წელი	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
1.	მართვის გეგმის წარდგენა										
2.	სანადირო სახეობების აღწარმოება	აღწარმ. მუდმივად ხდება									
3.	150 ფრთა კოლხური ხოხბის ტერიტორიაზე გაშვება										
4.	ტყის აღდგენა-გაშენების პროექტის შეთანხმება ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან			წასამლეოია							
5.	სახეობათა რეინტროდუქციის სთვის მოეწყოს საშენები	საშენები მოწყობილია									
6.	განათავსოს ფოტოხაფანგები										
7.	ტერიტორიის გარე პერიმეტრზე განათავსოს ფირნიშები										
8.	განახორციელოს მოპოვებული სანადირო რესურსის ვეტერინალური შემოწმება	მოპოვების შემთხვევაში განხორციელდება ვეტ-შემოწმება									
9.	უზრუნველყოს ვებ ან FB გვერდის შექმნა და ფუნქციონირება	FB გვერდი შექმნილია									
10.	უზრუნველყოს ადგილობრივი მოსახლეობის 80%-ის დასაქმება	დასაქმებულია 100%									
11.	ხანძარსაწინააღმდეგო										

ინვენტარის შეძენა											
----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--